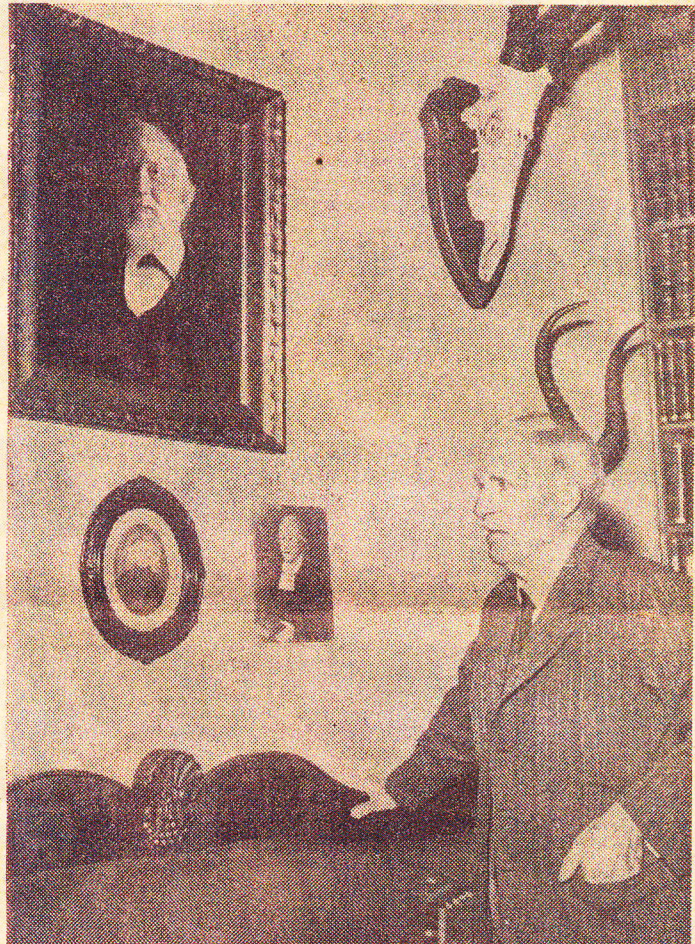

Jubeldoktor i fjärde led i lärdomssläkten Fries

Professor Robert Fries nedanför tre jubeldoktorer Fries: överst fadern, professor Thore, därunder farfar, professor Elias och där bredvid farfarsfar, prosten, teol. dr Theodor Fries.

Då Uppsala universitet i år promoverar sina jubeldoktorer — filosofie doktorer, som första gången promoverades för femtio år sedan — kommer lagerkransen att än en gång smycka professor Robert Fries silverne huvud. Han representerar då den fjärde generationen jubeldoktorer i sin släkt alltifrån farfars far. Det kan man kalla ärftlig belastning i lärdom och år!

De fyra lärda herrarna Fries finns samlade i den Curmanska villan vid Floragatan; de tre äldre sitter porträtt på väggen och den fjärde och yngste sitter i soffan under dem.

Professor Robert Fries, under fyra decennier föreståndare vid Bergianska stiftelsen, tycker egentligen inte, att detta är något att tala om. "Ett lustigt kuriosum bara", säger han till SvD:s medarbetare, som dock tycker, att den samlade mängden gammal lärdom också är imponerande. Den, lärdomen, började med den myndige prosten i Femsjö socken i Småland Theodor Fries, som var född 1762 och promoverades i Lund 1784.

Hans doktorsavhandling var inte så stor, bara 12 sidor, men så var han ju också bara 22 år då, säger hans sonson professor Robert och visar ett gulnat häfte med latinsk text och några hebreiska bokstäver längst upp. Det är en teologisk avhandling om den nya bibelöversättningen. Herr prosten blev jubeldoktor år 1834 och levde till 1839. Han var den förste av denna släkten Fries, som ägnade sig åt lärda mödor. Släkten stammar ursprungligen från Norrköping, flyttade sen till Jönköping, där flera Friesar var klockgjutare.

Botaniken kommer in

Men prestens son slog in på en annan lärdom bana. Han blev den frejdade botanisten Elias Magnus Fries, som slutade som professor i Uppsala. Filosofie doktor blev han i Lund 1814 på en avhandling om nya svenska växter, *Novitiae Florae sueciae*; även den avhandlingen är ganska iten till omfång. År 1864 promoverades han till jubeldoktor i Lund men hade då länge varit professor i Uppsala. Med honom kom botaniken in i släkten — och Uppsala. Hans son och sonson och sonsonson kom att ligga i Uppsala, alla studerande av Smålands nation.

Den botaniska frieska traditionen gick vidare och Thore Magnus, Elias son, blev botanikprofessor i Uppsala, där han disputerade om lavar 1857 och blev jubeldoktor femtio år senare, 1907. Det var förresten vid Linnéjubileet. Professor Thore levde ända till 1913 och blev 81 år gammal, medan hans pappa blev 84.

Och så är vi framme vid hans son, professor Robert, som disputerade om floran uppe i Kordillererna i Nord-Argentina år 1905 och alltså i vår blir jubeldoktor. Men botaniktraditionen lever kvar också i nästa generation, fastän docenten Magnus i Uppsala ännu har långt kvar till jubeldoktoratet.

Linnéana och Friesiana på biblioteksväggarna

Det råder en ganska komprimerad botanisk atmosfär i biblioteket, där professorn sitter och berättar om det förflutna. Hyllor efter hyllor är fyllda med originalupplagor av Linnés verk, Linnésamlingen torde nog höra till de största privata i landet. Professorn har dels arvt från far och farfar, dels fått och förvärvat Linnéana. Men på hyllorna står också betydliga mängder "Friesiana" som professorkan Nanna säger, mäktiga och digra verk.

Om ni har slutat tala botanik nu, kan vi kanske titta litet i huset, innan vi dricker kaffe, säger professorkan. Hon är barnfödd här, ty hennes föräldrar var professor Carl Curman och hans fru Calla, och det var här professorkan Calla höll sina berömda mottagningar på 80- och 90-talen. Det är som att vandra igenom ett stycke levande kulturhistoria, för allting är ganska orört och "atrium" ligger fortfarande som centrum i huset och går genom två våningar.

Det hela är förtjusande, personligt och lustigt, och mitt bland alla klenoderna från när och fjärran ligger det i en stol en liten kudde i stramalväv, som stammar från dagens svenska småskola. På den står

det trohjärtat i enkelt broderade streckbokstäver: FARMOR+FAR-FAR. Det är den yngsta generationen, som ännu inte hunnit börja med botaniken, men att sy bokstäver hör också till de lärda mödorna, då man är åtta år.

Nu väntar professorkan med kaffet och filtarna ute på altanen, där solen steker och där man har utsikt över alla snödroppar och krokus, som sticker upp i den gamla trädgården.

Corinna.